

EFSA:n Advisory Forum (AF) kokous

8.-9.6.2022, etäkokous

Suomen osallistuja: Pia Mäkelä

Kokous aloitettiin katsauksella AF:n keskusteluryhmien töihin:

Focal pointtien toiminta tulevaisuudessa: Asiaa valmistelee keskusteluryhmä. Sen esityksen mukaan jäsenvaltioiden focal pointtien verkosto on tärkeä. Siellä ei kaikkien focal pointtien tarvitse tehdä kaikkia tehtäviä, vaan verkosto voi tässä tukea toisiaan. Focal pointtien tehtävien tulisi olla monivuotisia (maks. 4 vuotta), niissä pitäisi olla mahdollisimman suuri joustavuus ja tehtävät tulisi räätälöidä kunkin jäsenvaltion tarpeisiin. Focal pointeille tulisi päätehtävät (keskeiset tehtävät, niissäkin olisi tiettyä joustavuutta) ja niiden lisäksi räätälöityjä tehtäviä, joihin kaikkien ei tarvitse osallistua. Tähän ehdotukseen oltiin yleisesti tyytyväisiä. Työryhmä jatkaa työtään lokakuuhun 2022 asti.

Keskusteluryhmä **kumppanuuksien tulevaisuudesta:** Ryhmässä on keskusteltu siitä, että mahdolliset kumppanit (tutkimuslaitokset, yliopistot) tarvitsevat enemmän tukea focal pointeilta kumppanuuden rakentamisessa ja esim. konsortiumien muodostamisessa. Tässä on kartoitettu hyviä käytäntöjä ja haasteita jäsenvaltioista. Dokumentti on valmisteilla koskien kumppanuuksien kehittämisestä, ja siitä keskustellaan tulevissa kokouksissa.

Tämän jälkeen EFSA ja eräät jäsenvaltioiden tutkimuslaitosten edustajat kertoivat **tekoälyn** käytöstä systemaattisissa kirjallisuuskatsauksissa. Tekoälyn käyttö näihin tarkoituksiin on lisääntymässä ja kokemukset vaikuttivat pääosin hyviltä, mutta tarvitaan vielä lisää kokemuksia tekoälyn käytöstä.

EFSA ehdottaa uutta verkostoa **kasvinterveyden seurantaohjelmiin** (Network on Plant Health Pest surveillance). Komissio on pyytänyt EFSAa perustamaan tällaisen verkoston, johon jäsenvaltioiden asiantuntijat osallistuvat. Tarkoitus on kehittää kasvintuhoojien seurantamenetelmiä ja -ohjelmia. Lisäksi on tarkoitus yhdenmukaistaa seurantamenetelmiä ja järjestää koulutusta. Jotkut jäsenvaltiot kysyivät perusteluja uuden verkoston perustamiseen. EFSA vastasi, että riskinarvioinnin ja seurannan asiantuntijat ovat eriä ja siksi riskinarvioinnin verkosto ei riitä tähän tehtävään. Kannatin Suomen puolesta ehdotusta uudeksi verkostoksi.

AF:n **datan keräämistä** koskeva keskusteluryhmä antoi raportin toiminnastaan. Ryhmä oli tyytyväinen focal pointtien mukana oloon datan raportoinnin edistämiseksi ja sen monivuotisuuteen. Myös verkostoitumista jäsenvaltioiden focal pointtien osalta pidettiin tervetulleena. Datan virtauksen kartoitusta pidettiin tarpeellisenä, se voisi alkaa piloteilla. Ryhmään on tulossa alaryhmiä: 1) Developing and Sharing Tools and Tech, 2) Knowledge Management and Ecosystems Innovative ja 3) Data Analytics & New Data Streams. Keskustelussa ehdotettiin myös jäsenvaltioiden organisaatioiden välistä suoraa yhteistyötä.

EFSA antoi raportin julkaisuryhmän toiminnasta (**MS Publication Taskforce**). Keskusteltiin EFSA:n julkaisukanavan uudesta neuvoa-antavasta editointiryhmästä (Editorial Advisory Board of EFSA Journal). Toistaiseksi on päätetty, että Artikkelin 36-organisaatioiden julkaisut ei tässä ensi vaiheessa tule mukaan tähän julkaisukanavaan. Pohdittiin jäsenvaltioiden riskinarviointijulkaisujen laatua, omistajuutta, julkaisujen hyväksymiskriteereitä ym., silloin kun niitä julkaistaan EFSA:n kanavilla. Katsottiin tärkeäksi, että kaikkia jäsenvaltioita konsultoidaan merkittävistä asioista koskien julkaisuperiaatteita. EFSA kertoi, että riskinarvioinnit voidaan julkaista ensin jäsenvaltiossa, ja sitten EFSA:n kanavalla. Tekstin tai ainakin yhteenvedon kääntäminen on mahdollista. Pilotti julkaisuista alkaa syksyllä. Jukka Ranta Suomesta oli valittu Editorial Advisory Boardiin!

Euroopan **'excellence Label'** hankkeen johtoryhmä suunnittelee laatumerkkiä riskinarviointikoulutukselle, joka täyttää asetetut laatuvaatimukset. Tästä on käynnissä feasibility-tutkimus koskien sitä, onko tähän kiinnostusta koulutuskentällä. Tutkimuksesta tulossa loppuraportti AF:n kommentoitavaksi pian. Riskinarviointia tekeviä kansallisia laitoksia on haastateltu ja koulutustarpeiksi on erityisesti tunnistettu mikrobiologinen ja kemiallinen riskinarviointi sekä ympäristöä ja eläintauteja koskevat riskinarvioinnit. Johtoryhmä ottaa yhteyttä mahdollisiin yhteistyökumppaneihin koulutuksen alalla EU-tasolla. Pilotti tulossa lähivuosina.

Päivitys **läpinäkyvyysasetuksen toimeenpanosta**: EFSA:n nykyiset tieteelliset paneelit jatkavat vuoteen 2024 asti. Uusien paneelien nimittämisen valmistelu jo aloitettu. Mandaatti paneeleille muuttuu 5 vuoden pituiseksi, samassa paneelissa asiantuntija voi olla enintään 2 x 5 vuotta. Paneeleihin etsitään myös 60 -40% jakaumalla sukupuolten välistä tasapainoa. AF-jäseniä konsultoidaan paneelien asiantuntijuusalueista lokakuussa 2022. Paneelien jäsenten haku aloitetaan 2023.

SPIDO-hankkeiden osalta esiteltiin uusien metodologioiden käyttö riskinarvioinnissa, lähinnä kemikaalien arvioinneissa ja eläinkokeita korvaavina. Uusia alueita on mm. nanomateriaalien arviointiin kehitettävät ohjeet, menetelmät ja in vitro-kokeet. Näistä tuloissa EFSA:n rahoitushakuja.

EFSA:n **viestintäverkosto** on pitänyt hybridikokouksen keskustellen mm. elintarviketurvallisuuskampanjoista (Suomikin mukana) ja kriisiviestinnästä (mm. salmonella suklaamunissa). Focal pointtien kanssa on myös keskusteltu viestinnästä. Koordinoidun viestinnän merkitystä korostettiin. Glyfosaatti-viestintäsuunnitelmaa esiteltiin erikseen.

Per Bergman esitteli muissa asioissa lyhyesti Ruotsin ja Suomen riskinarviointityöpajan.